

«La vida és el més gran:
perdre-la és perdre-ho tot.»

Bertolt Brecht

«La realitat és una puta merda,
però la vida és realment bella.»

Manel-Claudi Santos

Seducitor, viciós i guionista; així és com m'agrada-va presentar el meu amic Manel-Claudi Santos: seductor, perquè tenia un encant innat per seduir les persones i dur-les a territoris d'indescrïbles moments divertits i plens de goig, moments que es traslladaven en les seves converses a fantasies mai no imaginades; viciós, perquè era amant de les coses materials, en el sentit més ampli de tot, i això ja ho diu tot; també fou guionista de més de mitja dotzena de realitzacions sobre personatges de la nostra cultura, com ara Josep Maria Llopart, Llorenç Villalonga, Guillem Timoner, etc., i coguionista de la pel·lícula de ficció *Dijous sant*.

Manel era, i amb això no descobresc res de nou, un excel·lent narrador i encara millor poeta: n'hi ha prou amb recordar el magnífic poema dedicat a la mort de Romy Schneider.

Era un amant i estudiós del cinema clàssic i els seus directors preferits eren William Wyler, Josep L. Mankiewicz, Douglas Sirk i Jacques Tourneur. Com a pel·lícula iniciàtica deia que *Bambi* era la que, per primera vegada, li havia fet plorar al cinema. També tenia una certa debilitat per *Los diez mandamientos*, la segona versió de Cecil B. DeMille, interpretada per Charlton Heston: esperem que en l'altra vida Manel torni Heston pel bon camí.

També tenia una obsessió i una debilitat, més aviat sensibilitat, per Alfred Hitchcock: li agradaven pràcticament totes les pel·lícules, sobretot *Vertigo*, de la qual fa vint-i-quatre anys que va escriure'n un primer article i que reproduïm en aquesta mateixa revista.

La seva obsessió eren els dobles, la duplicitat, els miralls, sobretot els miralls. Alguna vegada em cità Jorge Luis Borges, del llibre *Ficciones*: "...Descubrimos (en la alta noche ese descubrimiento es inevitable) que los espejos tienen algo de monstruoso... que los espejos y la cópula son abominables, porque multiplican el número de los hombres..." Li intrigava tot allò que manifesta dualitat, fet que trobam a la seva poesia, com palesa la primera estrofa del poema esmentat: "Saps, Romy Schneider és morta:

/ t'ho dic a tu, a tu mateix, / que ara te tenc a l'altra banda / del mirall, tot de l'enrevés, / i veig com tanques els ulls buits..." En converses cinematogràfiques era freqüent parlar de pel·lícules que tractaven sobre aquest tema, com *La mujer pantera* (Tourneur), *El otro* (Mulligan), *El otro señor Klein* (Losey), *Secreto tras la puerta* (Lang), *El fantasma y la señora Muir* (Mankiewicz), *El estudiante de Praga* (Galeen), *Inseparables* (Cronenberg), *Metropolis* (Lang), *El gabinete del Doctor Caligari* (Wiene)... d'altra banda, curiosament, no era molt entusiasta de Bergman, un autor paradigmàtic amb aquest tema.

Quant als guions, a gairebé tots hi ha una seqüència que és desenvolupa davant un mirall: *José María Llopart. Poeta; Miralls de ficció*, sobre l'escriptor Llorenç Villalonga —el títol mateix es significatiu—; i *Dijous sant*, que té molts de plans que es realitzen a través de miralls.

Manel, el poeta pòstum, com ell mateix s'anomenava, també és el responsable de la gènesi, juntament amb Francisca Niell i jo mateix, de la revista *Temps Moderns*: fa més de catorze anys que un gelat capvespre d'un mes d'hivern, després d'assistir a la projecció d'una pel·lícula, els tres vàrem decidir crear una revista que parlàs del cinema, sobretot clàssic. Segurament, la primera idea sorgí d'en Manel. Hi publicà molts d'articles, tots ells magnífics: el primer, al número u, el titulà *Nobody's perfect*, en què feia un homenatge al cinema no parlat i acabava l'escrit amb la sentència: "hi ha diàlegs que se'ns tatuen a la pell com un mal amor, però segueix pensant que la millor troballa del cine parlat són els silencis."

Aquest mes, amb coincidència amb els cinquanta anys de l'estrena de *Vertigo*, li dedicam un primer homenatge, ja que no serà l'únic. Entre d'altres coses, se'n reproduiran articles i es faran cicles d'alguns dels seus directors i pel·lícules preferides. ■